

УДК 330.322:338.2:502.131.1(477)
JEL Classification: M11, M54, D24

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСУВАННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ПАРАДИГМІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

АРЕФ'ЄВА Олена¹, САФОНІК Наталія², МЕЛЬНИЧУК Ірина³

¹ Державний університет «Київський авіаційний інститут»

<https://orcid.org/0000-0001-5157-9970>

² Державний університет «Київський авіаційний інститут»

<https://orcid.org/0000-0002-9822-3696>

³ Університет економіки і підприємництва

<https://orcid.org/0000-0002-2386-3365>

У статті досліджено теоретичні та прикладні засади трансформації фінансування капітальних інвестицій у парадигмі сталого розвитку України. Обґрунтовано, що в сучасних умовах структурних економічних змін, посилення глобальних екологічних викликів, поглиблення соціальних дисбалансів та зростання ролі інституційних реформ питання формування нової моделі фінансового забезпечення капітальних інвестицій набуває стратегічного значення. Визначено, що традиційні механізми інвестиційного фінансування поступово втрачають здатність забезпечувати довгострокову відтворювальну стійкість економіки, що зумовлює необхідність їх переорієнтації на принципи сталого розвитку, ESG-підходу, фінансової інклюзії, цільового стимулювання інвестиційної активності та поєднання державних, приватних і міжнародних джерел капіталу. Розкрито зміст трансформації фінансування капітальних інвестицій як процесу якісного оновлення фінансових інструментів, регуляторних підходів, інституційної архітектури та механізмів мобілізації ресурсів у напрямі досягнення економічної, соціальної та екологічної результативності. Акцентовано увагу на ролі державного регулювання, державно-приватного партнерства, іноземних інвестицій, сталого фінансування, зелених облігацій та інших фінансових інструментів у формуванні інвестиційної екосистеми нового типу. Доведено, що трансформація фінансування капітальних інвестицій має відбуватися на основі інтеграції цілей сталого розвитку у систему національної інвестиційної політики, що сприятиме модернізації виробничої бази, інфраструктурному оновленню, підвищенню конкурентоспроможності економіки та зміцненню фінансової стійкості України. Встановлено, що результативність такої трансформації значною мірою залежить від узгодженості інституційних змін, якості фінансового регулювання та здатності держави формувати сприятливе середовище для довгострокового інвестування. Обґрунтовано, що поєднання економічних, соціальних та екологічних критеріїв у системі фінансування капітальних інвестицій створює підґрунтя для формування нової моделі інвестиційного розвитку, орієнтованої на стійкість, збалансованість і адаптивність національної економіки. Доведено доцільність розгляду фінансування капітальних інвестицій не лише як інструменту ресурсного забезпечення, а як важливого механізму стратегічного спрямування структурних змін у контексті довгострокових пріоритетів розвитку України.

Ключові слова: капітальні інвестиції, сталий розвиток, ESG, стале фінансування, інвестиційна діяльність, фінансові інструменти, державно-приватне партнерство, іноземні інвестиції, державне регулювання, інвестиційні проекти.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2026-20-43>

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Стаття надійшла до редакції / Received 04.03.2026

Прийнята до друку / Accepted 10.04.2026

Опубліковано / Published 30.04.2026

© Арєф'єва Олена, Сафонік Наталія, Мельничук Ірина

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Актуальність дослідження трансформації фінансування капітальних інвестицій у парадигмі сталого розвитку України зумовлена глибинними змінами, що відбуваються у сучасному економічному середовищі під впливом структурної перебудови господарської системи, посилення екологічних викликів, ускладнення соціальних дисбалансів та зростання вимог до якості інституційного забезпечення розвитку. У таких умовах капітальні інвестиції перестають бути лише інструментом відтворення матеріально-технічної бази й дедалі більше розглядаються як ключовий чинник модернізації економіки, підвищення її конкурентоспроможності, адаптивності та довгострокової стійкості. Водночас традиційні підходи до фінансування капітальних інвестицій, що ґрунтувалися переважно на критеріях прибутковості, окупності та ресурсного забезпечення окремих проектів, уже не повною мірою відповідають новим вимогам розвитку, оскільки не враховують у достатній мірі екологічних, соціальних та управлінських ефектів інвестиційної діяльності.

Особливої ваги досліджувана проблематика набуває в контексті утвердження концепції сталого розвитку, яка формує нові орієнтири економічної політики та змінює саму логіку функціонування фінансової системи. За цих умов фінансування капітальних інвестицій має розглядатися не лише як процес мобілізації ресурсів, а як комплексний механізм стратегічного спрямування капіталу в ті сфери, що забезпечують економічну результативність, соціальну корисність та екологічну збалансованість. Саме інтеграція цілей сталого розвитку, ESG-підходів,

зелених фінансових інструментів, змішаних моделей фінансування та нових регуляторних підходів у систему інвестиційної політики створює підґрунтя для формування якісно нової моделі фінансового забезпечення капітальних інвестицій. Але слід зазначити, що вітчизняна наукова думка поки що більшою мірою зосереджується на окремих прикладних аспектах сталого фінансування, тоді як питання цілісного теоретичного осмислення трансформації фінансування капітальних інвестицій у межах парадигми сталого розвитку залишається недостатньо розкритим.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування теоретичних положень і практичних напрямів трансформації фінансування капітальних інвестицій у парадигмі сталого розвитку України з урахуванням сучасних інституційних, фінансових та регуляторних змін, а також визначення перспективних механізмів активізації інвестиційної діяльності на засадах економічної, соціальної та екологічної збалансованості.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Трансформація фінансування капітальних інвестицій у парадигмі сталого розвитку України розширюються через переорієнтацію фінансових потоків на підтримку екологічно безпечних, соціально відповідальних та економічно ефективних проєктів, що сприяють ефективній інтеграції державно-приватного партнерства, міжнародної технічної допомоги та іноземних інвестицій як джерел модернізації інфраструктури й виробництва. Так, Ареф'єва О. В. розглядає капітальні інвестиції та інвестиційна діяльність у забезпеченні цілей сталого розвитку через сучасні виклики, фінансові інструменти, стимулювання [2], Житар М. обґрунтовує глобальні тренди та виклики впровадження ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній [4], Карінцева О. І., Дегтярьова І. Б., Харченко М. О. – на підставі залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. [6], Коваленко Ю. М. – фінансову систему і фінансовий сектор в контексті організаційно-інституційного підходу [7], Коваленко Ю., Літвін Я. пропонують фінансові інструменти, їх класифікації та напрями інноваційних розвідок як передумову здійснення розвиткових процесів [9], Луців, Б. Майорова Т. у дослідженні спираються на “зелені фінанси” в парадигмі сталого інвестиційного розвитку економіки України [12], Попело О. В., Гонта О. І. – через трансформацію фінансової системи України в контексті сталого розвитку [13], Тульчинська С. О., Кожемяченко О. О. спираються на роль фінансових інструментів у реалізації концепції сталого розвитку [15].

У науковому доробку цих науковців фінансування капітальних інвестицій розглядаються як системний інструмент, спрямований на визначення впливу євроінтеграційних процесів і післявоєнного відновлення на формування нових підходів до інвестування, а саме: Абдуллаєва, А., Данилюк, В., & Мазур, Д. пропонують обґрунтування перспектив інвестиційної привабливості України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення [1], Буряк Є. В., Редько К. Ю., Чорновол А. О., Орленко О. В. – соціально-економічні аспекти сталого розвитку України в умовах війни [3], Житар М. О., Ярошук Т. Ю. – напрями забезпечення сталого розвитку підприємств за рахунок підвищення ефективності використання кредитних ресурсів. [5], Коваленко Ю., Лазаренко Д., Марченко О. розглядають в контексті енергетичної безпеки країни під час війни, а також бар'єри та перспективи подолання [8], Козак, К. Б., Лагодієнко, Н. В., Мудрак, Р. П., Ларіна, Т. Ф. [10], Крижанівський Т. Я. [11], Malynovska, Y., Kubrak, A., Mats, Y., & Shendyuk, R. – через трансформацію інвестиційної політики під час війни та післявоєнного відновлення та інноваційно-інвестиційні пріоритети українських підприємств [16].

Узагальнюючи наукові напрацювання, слід зазначити, що українські дослідники значною мірою зосереджують увагу на питаннях соціальної відповідальності бізнесу, корпоративної культури, управління людськими ресурсами та формування довіри. Також недостатньо дослідженим залишається принципів ESG та інструментів сталого фінансування у забезпеченні довгострокового економічного розвитку, комплексний підхід до дослідження трансформації фінансування капітальних інвестицій у контексті сталого розвитку України та переорієнтації фінансових потоків на екологічно безпечні, соціально відповідальні й економічно ефективні проєкти.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується поглибленням потреби у масштабному оновленні виробничої, соціальної, транспортної, енергетичної та цифрової

інфраструктури, що актуалізує проблему пошуку ефективних джерел і механізмів фінансування капітальних інвестицій. Водночас орієнтація на досягнення цілей сталого розвитку змінює саму логіку інвестиційного процесу, переводячи його з площини виключно економічної доцільності у площину комплексного врахування екологічних, соціальних та управлінських ефектів. За таких умов фінансування капітальних інвестицій доцільно розглядати не лише як інструмент відтворення основного капіталу, а також як системний чинник структурної модернізації національної економіки, підвищення її стійкості та забезпечення довгострокового розвитку.

У сучасній економічній науці поняття сталого розвитку вже не зводиться лише до загальної ідеї гармонізації економічних, соціальних та екологічних інтересів, а розглядається як методологічна основа переосмислення механізмів фінансування розвитку. В офіційній логіці Порядку денного 2030 підкреслено, що сталий розвиток є «планом дій для людей, планети і процвітання» [14], а в центрі цієї моделі перебувають сімнадцять Цілей сталого розвитку як універсальні орієнтири довгострокових змін. Тож, саме це положення створює теоретичний фундамент для нового трактування капітальних інвестицій: вони мають оцінюватися не тільки як вкладення у відтворення капіталу, а як інструмент досягнення ширших цивілізаційних цілей розвитку. У цьому контексті фінансування капітальних інвестицій втрачає суто технічну функцію забезпечення ресурсами, а переходить у площину стратегічного інструментарію структурної трансформації економіки.

До того ж сучасне розуміння сталого фінансування також виходить за межі традиційної логіки інвестування. Європейська Комісія визначає sustainable finance як процес урахування екологічних, соціальних і управлінських чинників під час ухвалення інвестиційних рішень, що сприяє більш довгостроковим інвестиціям у сталі види економічної діяльності та проекти. Але слід зазначити, що в цій дефініції закладена особливо важлива ідея: фінансування не є нейтральним щодо результатів розвитку, воно саме формує траєкторію економічних змін. Отже, у парадигмі сталого розвитку джерела, форми та інструменти фінансування капітальних інвестицій мають оцінюватися не тільки за вартістю капіталу чи швидкістю залучення ресурсів, а й за їх здатністю генерувати тривалий суспільний ефект, запобігати екологічним втратам та забезпечувати інституційну прозорість. Саме такий підхід до розгляду і розуміння «трансформація фінансування» набуває теоретичного статусу окремого наукового поняття, а не лише опису поточних змін у фінансовій практиці.

У науковій літературі останніх років дедалі чіткіше простежується думка, що зміна фінансової парадигми пов'язана не лише з появою нових інструментів, а й з переглядом самої функції фінансової системи. Так, у праці С. О. Тульчинської та О. О. Кожемяченко [15] наголошено, що «переосмислення ролі фінансової системи стає невід'ємною складовою стратегій країн у досягненні сталого розвитку». На наш погляд, наведене положення є принципово важливим для теоретичного осмислення теми, оскільки дозволяє трактувати фінансування капітальних інвестицій не як ізольований елемент фінансового управління, а як частину глибокої перебудови фінансової системи, у межах якої змінюються критерії пріоритетності, способи мобілізації ресурсів і підходи до оцінювання результативності. Близьку позицію займають О. В. Попело та О. І. Гонта [13], зазначаючи, що «сучасні виклики вимагають нових підходів до функціонування фінансового сектора», що відкриває простір для впровадження інноваційних стратегій. Це дає підстави розглядати трансформацію фінансування капітальних інвестицій як складову ширшого процесу адаптації фінансової системи до імперативів сталого розвитку.

Логічним продовженням наведених положень є узагальнення тих якісних змін, які відбуваються у змісті фінансування капітальних інвестицій під впливом парадигми сталого розвитку. На нашу думку, для теоретичного осмислення досліджуваної проблематики недостатньо лише констатувати наявність нових фінансових інструментів, ESG-підходів або розширення кола інституційних учасників інвестиційного процесу. «Інвестиції відіграють ключову роль у відновленні економіки, сприяючи зростанню виробництва, підвищенню ефективності та розвитку інфраструктури. Проте інвестори надають перевагу країнам зі стабільною політичною ситуацією та надійною правовою системою, тому формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні потребує забезпечення стабільності та захисту прав інвесторів» [1].

Значно важливішим є виявлення того, як саме змінюється концептуальна основа фінансування, які критерії починають домінувати в інвестиційному виборі, якою мірою трансформується функціональне призначення фінансової системи та які результати вважаються пріоритетними в нових умовах. Саме тому подальший аналіз доцільно спрямувати на систематизацію відмінностей між традиційним підходом до фінансування капітальних інвестицій і

підходом, що формується в руслі сталого розвитку. Але слід зазначити, що така трансформація не є одномоментною або суто інструментальною. Її зміст охоплює зміну цільових орієнтирів інвестиційної діяльності, переосмислення ролі держави й фінансових інститутів, розширення критеріїв оцінювання проєктів та посилення значення соціальних і екологічних ефектів поряд з економічною результативністю.

Унаслідок цього фінансування капітальних інвестицій поступово виходить за межі класичного ресурсного забезпечення відтворення основного капіталу й набуває ознак стратегічного механізму спрямування розвитку. Вважаємо, що саме в такому підході найбільш чітко проявляється перехід від вузького трактування інвестиційної ефективності до її багатовимірного розуміння, в якому поєднуються економічна доцільність, суспільна корисність, екологічна прийнятність та інституційна прозорість.

З огляду на це доцільно подати узагальнювальну таблицю 1, у якій систематизовано ключові відмінності між традиційною моделлю фінансування капітальних інвестицій та моделлю, що формується в парадигмі сталого розвитку. На нашу думку, така систематизація дозволяє не лише впорядкувати теоретичні положення, а й більш рельєфно показати зміну логіки фінансування за такими напрямками, як концептуальна основа, мета, об'єкт фінансування, критерії відбору інвестиційних проєктів, джерела та інструменти мобілізації ресурсів, роль держави, підходи до оцінювання ефективності та очікувані результати. Саме в такому зіставленні найкраще простежується, що трансформація фінансування капітальних інвестицій у сучасних умовах має не фрагментарний, а системний характер.

Таблиця 1.

Теоретичні відмінності традиційного та трансформаційного підходів до фінансування капітальних інвестицій у парадигмі сталого розвитку

Критерій порівняння	Традиційний підхід до фінансування капітальних інвестицій	Підхід у парадигмі сталого розвитку
Концептуальна основа	Фінансування розглядається як процес забезпечення ресурсами відтворення та оновлення основного капіталу	Фінансування трактується як механізм стратегічного спрямування капіталу на досягнення економічних, соціальних та екологічних цілей
Головна мета	Забезпечення прибутковості, окупності та виробничого розширення	Досягнення довгострокової стійкості, збалансованості розвитку та суспільно значущого ефекту
Об'єкт фінансування	Переважно матеріальні активи, виробничі потужності, інфраструктурні об'єкти	Матеріальні активи, інфраструктура, екологічні проєкти, соціально значущі об'єкти, цифрові та інноваційні системи
Логіка інвестиційного рішення	Домінування економічної доцільності та фінансової вигоди	Поєднання економічної ефективності з ESG-критеріями, суспільною корисністю та екологічною відповідальністю
Критерії відбору проєктів	Прибутковість, строк окупності, рівень ризику	Прибутковість, стійкість, вуглецевий вплив, соціальна значущість, прозорість управління, довгостроковий ефект
Джерела фінансування	Власні кошти, банківські кредити, бюджетні асигнування, зовнішні запозичення	Змішані моделі фінансування: приватний капітал, державні ресурси, міжнародні фонди, гранти, інституційні інвестори, зелені та сталі фінансові інструменти
Інструментальна база	Класичні кредити, прямі інвестиції, бюджетне фінансування, лізинг	Зелені облігації, sustainable bonds, ESG-інвестування, зелений банкінг, державно-приватне партнерство, гарантійні та стимулюючі механізми
Роль держави	Регулятор і частково джерело фінансування	Каталізатор, координатор, гарант прозорості, стимулятор переходу до сталого фінансування
Роль фінансової системи	Забезпечення перерозподілу ресурсів між суб'єктами господарювання	Формування траєкторії сталого розвитку через селективне спрямування капіталу в пріоритетні сфери
Оцінювання ефективності	Фінансові показники: NPV, IRR, строк окупності, рентабельність	Інтегроване оцінювання: фінансова, соціальна, екологічна та інституційна результативність
Характер ризиків	Переважно фінансові, кредитні, ринкові	Фінансові, екологічні, соціальні, репутаційні, регуляторні, кліматичні
Очікуваний результат	Зростання виробничого потенціалу та фінансового результату	Структурна модернізація, стійкість економіки, декарбонізація, інклюзивність та довгострокова конкурентоспроможність

Джерело: узагальнено автором на основі теоретичного аналізу.

На нашу думку, йдеться про значно глибшу зміну, яка охоплює саму концепцію інвестиційного процесу, логіку прийняття фінансових рішень, критерії оцінювання проєктів і функціональне призначення фінансової системи. Якщо в межах традиційного підходу фінансування було переважно інструментом ресурсного забезпечення відтворення капіталу, то в новій парадигмі воно набуває ознак механізму стратегічного відбору й спрямування розвитку. Саме через це змінюється і зміст фінансової ефективності: вона вже не може розглядатися ізольовано від екологічної безпечності, соціальної корисності та інституційної якості реалізації інвестиційних рішень. «Формування моделі інноваційно-інвестиційного розвитку передбачає синтез стратегічних, організаційно-економічних і технологічних елементів, які забезпечують сталість підприємства в умовах високої турбулентності середовища. Вона має ґрунтуватися на інтеграції інноваційної активності, інвестиційної спроможності, цифрової трансформації та ESG-орієнтації, що спільно створюють основу для довгострокового зростання» [16, С.21]. Але слід зазначити, що найбільш принциповою відмінністю нового підходу є інтеграція довгострокових суспільних орієнтирів у систему фінансування капітальних інвестицій. У такій логіці капітал перестає бути нейтральним ресурсом, а починає виконувати функцію структурної селекції, підтримуючи ті напрями економічної активності, які відповідають цілям сталого розвитку.

На наш погляд, саме це положення має бути покладене в основу авторського трактування трансформації фінансування капітальних інвестицій, оскільки воно дозволяє пояснити не лише зміну джерел чи інструментів, а й еволюцію самої природи фінансового забезпечення розвитку. У результаті фінансування капітальних інвестицій у парадигмі сталого розвитку доцільно розглядати як комплексний механізм мобілізації, розподілу та цільового спрямування ресурсів, орієнтований на досягнення економічної результативності, соціальної збалансованості та екологічної стійкості.

Однією з передумов сталого розвитку є фінансування енергетичної безпеки, оскільки особливо під час військових дій стабільність діяльності «залежить від захисту об'єктів енергетичної інфраструктури, стабільності та надійності української енергосистеми. Зручне географічне положення України відкриває можливості для впровадження різноманітних систем альтернативної енергетики. З цією метою уряд та бізнес мають працювати узгоджено на правах державно-приватного партнерства, з обґрунтованими рішеннями щодо впровадження програм, спрямованих на перехід до альтернативних та децентралізованих джерел енергії» [8, с. 265].

Для поглиблення розуміння трансформації фінансування капітальних інвестицій у парадигмі сталого розвитку доцільно подати відповідні положення не лише в описовому, а й у візуально-узагальненому вигляді. На рис. 1 представлено логіку переходу від традиційної моделі фінансування капітальних інвестицій до моделі, що формується під впливом концепції сталого розвитку, ESG-вимог, нових підходів до інвестиційного вибору та розширення інструментальної бази фінансового забезпечення. «У цьому контексті виникає потреба у створенні інструмента, який би забезпечував системний підхід до інтеграції ESG-факторів у бізнес-моделі компаній, враховуючи як їхній вплив на ключові фінансові параметри, так і відповідність принципам сталого розвитку. Розробка економіко-математичної моделі, яка дозволяє оцінити взаємозв'язок між ESG-показниками та фінансовими результатами, стане важливим кроком до вирішення цієї проблеми. Така модель дасть змогу компаніям не лише враховувати екологічні, соціальні та управлінські аспекти у своїй діяльності, але й адаптувати бізнес-стратегії для підвищення довгострокової ефективності та зниження ESG-ризиків» [4, с. 38]. Це дозволяє найбільш послідовно розкрити внутрішній зв'язок між вихідними характеристиками фінансування, передумовами його трансформації, змістом якісних змін та результатами, що виникають унаслідок переорієнтації фінансових потоків на стратегічні напрями розвитку.

Але слід зазначити, що в сучасних умовах трансформація фінансування капітальних інвестицій не може тлумачитися лише як розширення набору джерел залучення ресурсів або як механічне включення нових фінансових інструментів у вже існуючу систему. Йдеться про значно глибші зміни, які охоплюють концептуальну основу фінансування, критерії відбору інвестиційних проєктів, принципи оцінювання їх результативності та функціональне призначення фінансової системи загалом. Якщо в межах традиційного підходу домінуючим залишалось уявлення про капітальні інвестиції як засіб відтворення матеріальної бази підприємства та отримання економічного ефекту, то в парадигмі сталого розвитку акцент поступово зміщується на забезпечення довгострокової стійкості, збалансованості та суспільної значущості інвестиційних рішень. Саме тому графічне узагальнення є доречним, оскільки воно дає змогу структуровано показати не окремі елементи, а цілісну архітектуру зміни фінансової логіки розвитку.

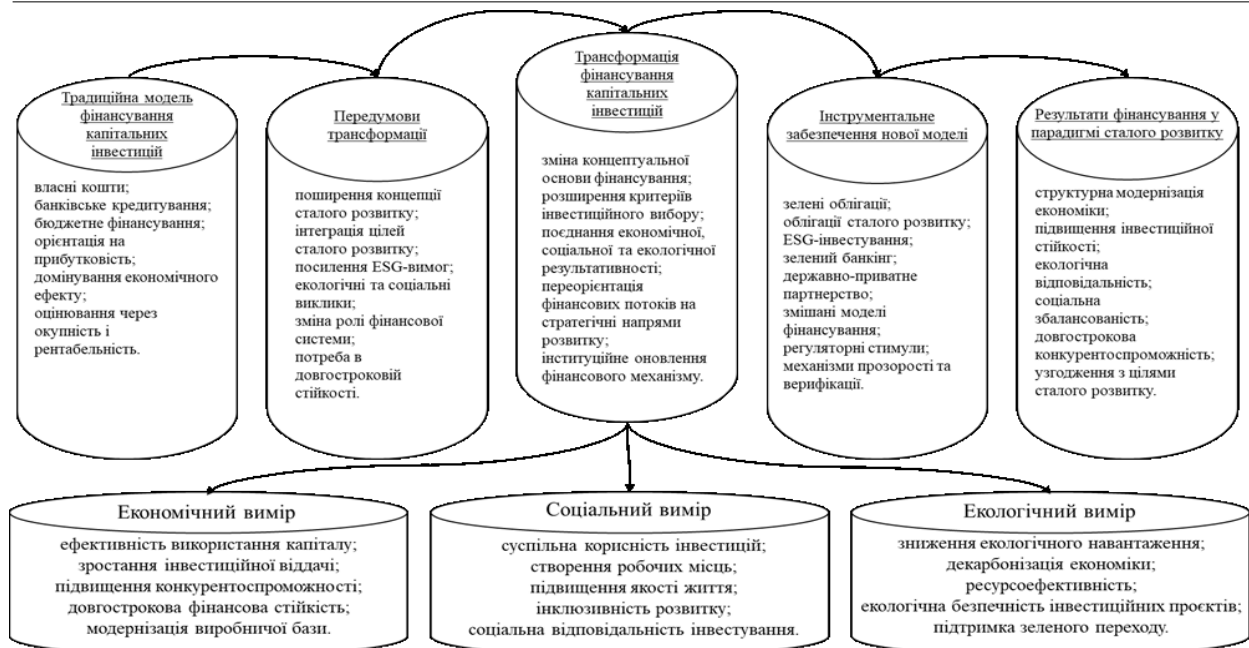

Рис. 1. Концептуальна схема трансформації фінансування капітальних інвестицій у парадигмі сталого розвитку
 Джерело: розроблено автором.

Представлена схема демонструє, що трансформація фінансування капітальних інвестицій має комплексний характер і не обмежується частковим удосконаленням механізмів залучення ресурсів. Її сутність полягає у переході від моделі, орієнтованої на прибутковність і рентабельність, до моделі, що передбачає збалансування економічних, соціальних та екологічних пріоритетів. У цьому контексті капітал набуває функції стратегічного розвитку, а фінансові рішення оцінюються за сукупністю економічних, соціальних і екологічних критеріїв. У такому розумінні капітал перестає бути лише ресурсом забезпечення виробничого відтворення й починає виконувати функцію стратегічного спрямування розвитку, коли фінансові рішення одночасно оцінюються за їх економічною доцільністю, суспільною корисністю та екологічною прийнятністю.

Особливу аналітичну цінність має виділення економічного, соціального та екологічного вимірів, оскільки саме через них найбільш повно розкривається багатовимірність сучасної моделі фінансування. Економічна складова концентрує увагу на підвищенні ефективності використання капіталу, зростанні інвестиційної віддачі, фінансовій стійкості та конкурентоспроможності. Соціальна складова відображає орієнтацію на суспільну корисність інвестицій, створення робочих місць, інклюзивність і підвищення якості життя. Екологічна складова акцентує значення декарбонізації, ресурсоефективності, зниження екологічного навантаження та підтримки зеленого переходу. Але слід зазначити, що лише поєднання цих трьох складових дає підстави говорити про реальне входження фінансування капітальних інвестицій у парадигму сталого розвитку. Отже, візуалізована логіка підтверджує, що досліджуваний процес доцільно трактувати як комплексне переорієнтування фінансового механізму на забезпечення довгострокового, збалансованого та якісно нового розвитку.

Таким чином, в теоретичному вимірі трансформація фінансування капітальних інвестицій має розглядатися як процес якісної зміни цільових орієнтирів, джерел мобілізації ресурсів, критеріїв інвестиційного вибору та підходів до оцінювання результативності. Встановлено, що у парадигмі сталого розвитку фінансування капітальних інвестицій перестає бути нейтральним інструментом забезпечення відтворення активів і набуває ознак багатовимірного фінансового механізму, зорієнтованого на поєднання економічної ефективності, суспільної корисності та екологічної доцільності. Але слід зазначити, що така зміна пов'язана не лише з появою нових фінансових інструментів, а й із переосмисленням ролі фінансової системи, державного регулювання, інституційної прозорості та механізмів верифікації інвестиційних рішень.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Узагальнення наукових підходів дало змогу довести, що ключовими ознаками нової моделі фінансування капітальних інвестицій є інтеграція цілей сталого розвитку у фінансову політику,

розширення застосування ESG-підходів, зростання ролі зелених облігацій, облігацій сталого розвитку, зеленого банкінгу, змішаних моделей фінансування та державно-приватного партнерства. До того в новій моделі змінюється сама логіка оцінювання ефективності інвестицій: поряд із фінансовою віддачею дедалі більшого значення набувають екологічний ефект, соціальний вплив, рівень інклюзивності, довгострокова стійкість і відповідність стратегічним пріоритетам розвитку. Саме це дозволило розглянути фінансування капітальних інвестицій як важливий чинник структурної модернізації, підвищення конкурентоспроможності та формування адаптивної моделі економічного розвитку України.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що трансформація фінансування капітальних інвестицій у парадигмі сталого розвитку України є закономірним наслідком зміни змісту сучасного економічного розвитку, в якому пріоритетного значення набувають не лише показники прибутковості та відтворення основного капіталу, а й соціальна збалансованість, екологічна відповідальність та інституційна стійкість. Саме це зумовило необхідність переходу від вузького ресурсного трактування фінансування до його розуміння як стратегічного механізму спрямування структурних зрушень у національній економіці.

Вважаємо, що подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на поглиблення методичних підходів до оцінювання результативності сталого фінансування капітальних інвестицій, уточнення інституційних механізмів його реалізації та формування практичних моделей інтеграції ESG-критеріїв у систему національної інвестиційної політики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Абдуллаєва А., Данилюк В., Мазур Д. Перспективи інвестиційної привабливості України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-44>
2. Ареф'єва О. В. Капітальні інвестиції та інвестиційна діяльність у забезпеченні цілей сталого розвитку: сучасні виклики, фінансові інструменти, стимулювання. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2025. № 3. С. 132–140. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdudt/91.132>
3. Буряк Є. В., Редько К. Ю., Чорновол А. О., Орленко О. В. Соціально-економічні аспекти сталого розвитку України в умовах війни. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2022. № 34. С. 135–143. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/617/568>
4. Житар М. Глобальні тренди та виклики впровадження ESG-стандартів у фінансові стратегії компаній: інтеграція, адаптація та оцінка ефективності. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 2025. № 1(16). С. 43–55. DOI: <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-1-03>
5. Житар М. О., Ярощук Т. Ю. Напрями забезпечення сталого розвитку підприємств за рахунок підвищення ефективності використання кредитних ресурсів. *Проблеми економіки*. 2020. № 4(46). С. 312–319. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-312-319>
6. Карінцева О. І., Дегтярєва І. Б., Харченко М. О. та ін. Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. *Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка*. 2020. № 3. С. 199–211. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.3-22>
7. Коваленко Ю. М. Фінансова система і фінансовий сектор: організаційно-інституційний підхід. *Фінанси України*. 2011. № 4. С. 75–87. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2011_4_8
8. Коваленко Ю., Лазаренко Д., Марченко О. Енергетична безпека країни під час війни: бар'єри та перспективи подолання. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2024. № 326(1). С. 262–266. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-41>
9. Коваленко Ю., Літвін Я. Фінансові інструменти, їх класифікації та напрями інноваційних розвідок. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 1. С. 132–142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppou_2019_1_17
10. Козак К. Б., Лагодієнко Н. В., Мудрак Р. П., Ларіна Т. Ф. Трансформація інвестиційної політики під час війни та післявоєнного відновлення. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. Вип. 19. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16751528>
11. Крижанівський Т. Я. Трансформація інвестиційної політики держави в умовах воєнної економіки. *Академічні візії*. 2025. № 48. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2313>
12. Луців Б., Майорова Т. «Зелені фінанси» в парадигмі сталого інвестиційного розвитку економіки України. *Світ фінансів*. 2023. Вип. 3. С. 64–76.

13. Попело О. В., Гонта О. І. Трансформація фінансової системи України в контексті сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2023. № 12. С. 294–299. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-294-299>
14. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. *United Nations*. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda>
15. Тульчинська С. О., Кожемяченко О. О. Роль фінансових інструментів у реалізації концепції сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2023. № 12. С. 300–304. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-300-304>
16. Malynovska Y., Kubrak A., Mats Y., Shendyuk R. Інноваційно-інвестиційні пріоритети сталого відновлення українських підприємств. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2025. № 4(18). С. 211–223. DOI: <https://doi.org/10.32750/2025-0418>

REFERENCES:

1. Abdullaieva, A., Danyliuk, V., & Mazur, D. (2025). Perspektyvy investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy v umovakh voiennoho stanu ta pislivoiennoho vidnovlennia [Prospects of Ukraine's investment attractiveness in conditions of martial law and post-war recovery]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (72). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-44>
2. Arefieva, O. V. (2025). Kapitalni investytsii ta investytsiina diialnist u zabezpechnni tsilei staloho rozvytku: suchasni vyklyky, finansovi instrumenty, stymuliuvannia [Capital investments and investment activity in ensuring sustainable development goals: modern challenges, financial instruments, stimulation]. *Economic Bulletin of Dnipro Polytechnic*, (3), 132–140. <https://doi.org/10.33271/ebdut/91.132>
3. Buriak, Ye. V., Redko, K. Yu., Chornovol, A. O., & Orlenko, O. V. (2022). Sotsialno-ekonomichni aspekty staloho rozvytku Ukrainy v umovakh viiny [Socio-economic aspects of sustainable development of Ukraine in war conditions]. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*, (34), 135–143. <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/617/568>
4. Zhytar, M. (2025). Hlobalni trendy ta vyklyky vprovadzhenia ESG-standartiv u finansovi stratehii kompanii: intehtratsiia, adaptatsiia ta otsinka efektyvnosti [Global trends and challenges of ESG standards implementation in financial strategies of companies: integration, adaptation and performance evaluation]. *Financial and Credit Systems: Development Prospects*, 1(16), 43–55. <https://doi.org/10.26565/2786-4995-2025-1-03>
5. Zhytar, M. O., & Yaroshchuk, T. Yu. (2020). Napriamy zabezpechnnia staloho rozvytku pidpriemstv za rakhunok pidvyshchennia efektyvnosti vykorystannia kredytnykh resursiv [Directions for ensuring sustainable development of enterprises by increasing the efficiency of using credit resources]. *The Problems of Economy*, 4(46), 312–319. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-312-319>
6. Karintseva, O. I., Dehtyarova, I. B., Kharchenko, M. O., et al. (2020). Zaluchennia inozemnykh investytsii yak instrument zabezpechnnia konkurentospromozhnosti ta staloho rozvytku krainy [Attracting foreign investments as a tool for ensuring competitiveness and sustainable development of the country]. *Visnyk of Sumy State University. Economy Series*, (3), 199–211. <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.3-22>
7. Kovalenko, Yu. M. (2011). Finansova systema i finansovyi sektor: orhanizatsiino-instytutsiinyi pidkhid [Financial system and financial sector: organizational and institutional approach]. *Finance of Ukraine*, (4), 75–87. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2011_4_8
8. Kovalenko, Yu., Lazarenko, D., & Marchenko, O. (2024). Enerhetychna bezpeka krainy pid chas viiny: bariery ta perspektyvy podolannia [Energy security of the country during the war: barriers and prospects for overcoming]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 326(1), 262–266. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-41>
9. Kovalenko, Yu., & Litvin, Ya. (2019). Finansovi instrumenty, yikh klasyfikatsii ta napriamy innovatsiinykh rozvidok [Financial instruments, their classifications and directions of innovative research]. *Problems and Prospects of Economics and Management*, (1), 132–142. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2019_1_17
10. Kozak, K. B., Lahodiienko, N. V., Mudrak, R. P., & Larina, T. F. (2025). Transformatsiia investytsiinoi polityky pid chas viiny ta pislivoiennoho vidnovlennia [Transformation of investment policy during the war and post-war recovery]. *Achievements of Economy: Prospects and Innovations*, (19). <https://doi.org/10.5281/zenodo.16751528>
11. Kryzhanivskiy, T. Ya. (2025). Transformatsiia investytsiinoi polityky derzhavy v umovakh voiennoi ekonomiky [Transformation of the state's investment policy in conditions of war economy]. *Academic Visions*, (48). <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2313>
12. Lutsiv, B., & Maiorova, T. (2023). "Zeleni finansy" v paradyhmi staloho investytsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy ["Green finance" in the paradigm of sustainable investment development of Ukraine's economy]. *The World of Finance*, (3), 64–76.
13. Popelo, O. V., & Honta, O. I. (2023). Transformatsiia finansovoi systemy Ukrainy v konteksti staloho rozvytku [Transformation of the financial system of Ukraine in the context of sustainable development]. *Business Inform*, (12), 294–299. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-294-299>
14. United Nations. (n.d.). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. <https://sdgs.un.org/2030agenda>
15. Tulchynska, S. O., & Kozhemiachenko, O. O. (2023). Rol finansovykh instrumentiv u realizatsii kontseptsii staloho rozvytku [The role of financial instruments in the implementation of the concept of sustainable development]. *Business Inform*, (12), 300–304. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-300-304>
16. Malynovska, Y., Kubrak, A., Mats, Y., & Shendyuk, R. (2025). Innovatsiino-investytsiini priorytety staloho vidnovlennia ukrainskykh pidpriemstv [Innovation and investment priorities for the sustainable recovery of Ukrainian enterprises]. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovations*, 4(18), 211–223. <https://doi.org/10.32750/2025-0418>

TRANSFORMATION OF FINANCING OF CAPITAL INVESTMENTS IN THE PARADIGM OF
SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE

AREFIEVA Olena¹, SAFONIK Nataliia¹, MELNYCHUK Iryna²

¹State University "Kyiv Aviation Institute"

²University of Economics and Entrepreneurship

The article examines the theoretical and applied foundations of the transformation of financing capital investments within the paradigm of sustainable development of Ukraine. It is substantiated that under current conditions of structural economic change, intensification of global environmental challenges, deepening social imbalances, and the growing role of institutional reforms, the issue of forming a new model of financial support for capital investment is acquiring strategic importance. It is determined that traditional mechanisms of investment financing are gradually losing their ability to ensure the long-term reproductive sustainability of the economy, which necessitates their reorientation toward the principles of sustainable development, the ESG approach, financial inclusion, targeted stimulation of investment activity, and the combination of public, private, and international sources of capital. The content of the transformation of capital investment financing is revealed as a process of qualitative renewal of financial instruments, regulatory approaches, institutional architecture, and resource mobilization mechanisms aimed at achieving economic, social, and environmental effectiveness. Particular attention is paid to the role of state regulation, public-private partnership, foreign investment, sustainable finance, green bonds, and other financial instruments in shaping a new-type investment ecosystem. It is proved that the transformation of capital investment financing should be based on the integration of sustainable development goals into the system of national investment policy, which will contribute to the modernization of the production base, infrastructure renewal, enhancement of economic competitiveness, and strengthening of Ukraine's financial resilience. It is established that the effectiveness of such transformation largely depends on the coherence of institutional changes, the quality of financial regulation, and the ability of the state to create a favorable environment for long-term investment. It is substantiated that the combination of economic, social, and environmental criteria within the system of financing capital investments creates the basis for the formation of a new model of investment development focused on the resilience, balance, and adaptability of the national economy. The expediency of considering the financing of capital investments not only as an instrument of resource provision, but also as an important mechanism for the strategic direction of structural change in the context of Ukraine's long-term development priorities, is proved.

Keywords: capital investments, financing, sustainable development, sustainable development goals, ESG, sustainable finance, green bonds, financial instruments, green banking, public-private partnership, mixed financing models, state regulation.